

DOETINCHEM EN

ONTWIKKELINGS SAMENWERKING

Jaarverslag 2012

Stedenband Doetinchem La Libertad

Stedenband Doetinchem - La Libertad werkt aan 4 Millenniumdoelen

Maaltijdvoorziening
arme ouderen

Alle kinderen naar
de basisschool

Verbetering water & sanitatie
Huizenbouw

Stimulering lokale economie
Aanleg verbindingsweg
Opstarten beroepscursussen

Voorwoord

In 2007 hebben de gemeente Doetinchem en DOS zich aangesloten bij het programma Caminando Juntos. Tussen 2007 en 2011 hadden we de inspanningsverplichting om jaarlijks € 30.000 via fondsen en donaties bijeen te krijgen voor projecten in onze partnerstad La Libertad. Met Hivos/LBSNN die dit bedrag verdubbelen, hebben we afgesproken dat 60% gaat naar projecten voor de ontwikkeling van de lokale economie in La Libertad, 20% naar beroepsonderwijs en 20% naar basisonderwijs. Men gaat er algemeen van uit dat ontwikkeling van de economie armoede het meest terugdringt en welvaart bevordert.

Voor fondswervende- en voorlichtingsactiviteiten ontvingen we tot en met 2011 een extra toelage van de gemeente Doetinchem. In 2012 is deze bijdrage gestopt. Het was na het zwangerschapsverlof van onze medewerkster Ingrid Veldscholte niet meer verantwoord het tijdelijk contract te verlengen. Sindsdien werkt de stichting DOS uitsluitend met vrijwilligers.

Caminando Juntos 2011 tot 2015

Eind 2012 hebben DOS en de gemeente Doetinchem overeenstemming met LBSNN bereikt over de samenwerking in de komende jaren. Met terugwerkende kracht hebben gemeente Doetinchem en DOS het contract Caminando Juntos II ondertekend. Hiermee leggen we vast dat DOS een inspanningsverplichting heeft tot het afdragen van € 20.000 per jaar voor voornoemde fondsen in de periode 2011 tot 2015. LBSNN ondersteunt Doetinchem actief bij de identificatie en formulering van projecten in La Libertad. Alles uiteraard in samenwerking met de partnerorganisaties in Doetinchem.

Daarnaast zijn met LBSNN afspraken gemaakt over de voorlichtingsactiviteiten. Zo organiseren we tweemaal per jaar een muurschilderweek op een Doetinchemse school en maken we gebruik van het inleefpaviljoen.

Over de lopende projecten van Doetinchem in La Libertad leest u meer in dit jaarverslag.

Activiteiten in Doetinchem

In het eerste halfjaar van 2012 zijn allerlei voorbereidende werkzaamheden verricht voor activiteiten in het najaar. Om aan voldoende inkomsten te komen voor de verplichtingen ten aanzien van La Libertad, heeft DOS een grote donateursactie onder bedrijven op touw gezet met medewerking van studenten van het Graafschap College. Helaas was de opbrengst minder dan verwacht. Tien bedrijven echter hebben positief gereageerd en zijn bedrijfsdonateur geworden. Hartelijk dank daarvoor.

Veel belangstelling en zichtbaarheid kreeg DOS tijdens de muurschilderactie op het stadsfeest en bij de kunstveiling met de Gruitpoort. DOS was present op de vrijwilligersmarkt en bij de multiculturele ontmoeting georganiseerd door OntmoetInchem. In de muurschilderweek op het Metzo College hebben veel leerlingen kennisgemaakt met het leven in onze partnerstad La Libertad. Zelfs het publiek van voetbalvereniging De Graafschap hebben we via een collecte voorafgaande aan de wedstrijd met La Libertad geconfronteerd.

Voor een volledig overzicht van de activiteiten in Doetinchem verwijs ik u naar het desbetreffende hoofdstuk in dit jaarverslag.

Veel vrijwilligers en instanties hebben dit jaar hun medewerking verleend om het werk van de stedenband gaande te houden. Hartelijk dank daarvoor!

Joost van Eekhout, voorzitter

Inhoud

Voorwoord	1
Organisatie	3
Activiteiten in Doetinchem	4
Projecten La Libertad	7
Alle kinderen naar school	7
Ontwikkeling beroepsopleiding in La Libertad	9
Trazabilidad	10
Ontwikkeling toerisme in La Libertad	11
Woningbouw	12
Microkredietprogramma	13
Schoon water voor La Libertad	14
Asilo Ancianos	17
Capaciteitsopbouw gemeente via kennisoverdracht	17
Jaarrekening	18
Lijst van afkortingen	20

Organisatie

De stichting Doetinchem en Ontwikkelingssamenwerking (DOS) is een vrijwilligersorganisatie die, samen met zoveel mogelijk partners uit het maatschappelijk middenveld van Doetinchem, invulling geeft aan de stedenband met La Libertad. Sinds 1992 zijn vele kleine en grotere projecten gerealiseerd.

DOS is in 1990 opgericht op initiatief van de gemeenteraad van Doetinchem, met als doel een stedenbandrelatie aan te gaan met een stad in een ontwikkelingsland. Dat is La Libertad in Nicaragua geworden.

Vanaf 2007 heeft DOS zich aangesloten bij het programma Caminando Juntos van het Landelijke Beraad Stedenbanden Nederland-Nicaragua (LBSNN) en Hivos. Sindsdien staat het werken aan de millenniumdoelen centraal. DOS ondersteunt La Libertad op het niveau van onderwijs, water en sanitatie, huisbouw en bevordering van de lokale economie. Daarnaast steunt DOS kleinschalige sociale projecten.

Stichting Doetinchem en Ontwikkelingssamenwerking (DOS)

Wilhelminastraat 77

7001 GV Doetinchem

0314 332 995

secretariaat@dos-doetinchem.nl

www.dos-doetinchem.nl

www.facebook.com/doetinchem.enontwikkelingssamenwerking

Bestuur

Joost van Eekhout (voorzitter)

Anneke van der Haar-van der Hoeven (secretaris)

Jos Leeters (penningmeester)

Pieter Koning (namens de gemeenteraad)

Mart Hopmans (onderwijs)

Jan Smit (bedrijfsleven)

Jeroen Helder (water) sinds mei 2012

Vera Buddingh (beroepsonderwijs) sinds september 2012

Comité van Aanbeveling

Herman Kaiser (burgemeester van Doetinchem)

Sarien Shkolnik-Oostwouder (raad van bestuur Graafschap College)

Dick Chargois (bedrijfsleven)

Henny van der Kracht (directeur IJsselkring)

Medewerker

Ingrid Veldscholte (tot en met juli 2012)

Anneke van der Haar (vervanging zwangerschapsverlof Ingrid vanaf augustus 2012)

Financiële handelingen namens DOS

Rabo 384378897

Dirk Stouten

Kamer van Koophandel

41051015

Activiteiten in Doetinchem

Presentaties

In januari heeft DOS op uitnodiging van Soroptimistclub Doetinchem-IJsseloever een presentatie gegeven over het werk van de stedenband.

In maart heeft DOS lessen verzorgd op het Rietveld Lyceum in het kader van de antiracismedag.

In september waren we present met een vrolijke kraam op het stadsfeest, de vrijwilligersmarkt en de multiculturele middag.

Bezoeken over en weer

In februari bracht een Doetinchemse delegatie, bestaande uit Joost van Eekhout, Jos Leeters, Mart Hopmans en Lipkje Stolk een bezoek aan La Libertad. Het hoofddoel was te overleggen met de gemeente La Libertad en FCJuntos wat zij de komende jaren verwachten van de stedenband met Doetinchem en wat Doetinchem mogelijk te bieden heeft, plus om - in samenspraak met LBSNN Managua - de stand van zaken van de lopende projecten door te nemen.

Lipkje Stolk en Mart Hopmans waren in La Libertad in het kader van het MDG2 project 'Alle kinderen naar school'. Zij werkten samen met de leerkrachten van de onderbouw van de basisschool aan ondersteunend materiaal bij de bestaande lesmethoden.

In de periode voorafgaande aan dit bezoek waren diverse andere betrokkenen in La Libertad: Ellen Bollen en Arie Koster van Waterschap Rijn en IJssel in het kader van de voortgang van het programma Schoon water voor La Libertad; Bob Nederveen in opdracht van LBSNN met als doel een oriënterende verkenning naar de toeristische mogelijkheden van La Libertad en omliggende regio.

Van 10 t/m 18 april waren zes milieuambtenaren uit de regio rond La Libertad op bezoek in Nederland op uitnodiging van het waterschap.

In november brachten Sergio Lazo en Jamileth Miranda, de vicevoorzitter en penningmeester van FC Juntos, de stedenbandorganisatie in La Libertad, een bezoek aan Doetinchem op uitnodiging van DOS. Bij dit bezoek was woningbouw de rode draad.

Muurschilderweken

Tijdens het stadsfeest hebben leerlingen van de afdeling Bloem en Design en Design en Styling van het AOC meegewerkt aan een muurschildering onder leiding van Tania Gutierrez met als thema 'Leren, groeien, bloeien'. Deze muurschildering is sindsdien te bewonderen in de Walstraat in het centrum van Doetinchem.

In oktober heeft Tania met leerlingen van het Metzo College panelen beschilderd met als onderwerp 'Onderwijs voor iedereen, naar school voor een kleurrijke toekomst'. Voorafgaande aan het schilderen hebben de leerlingen lessen gevolgd over Nicaragua en La Libertad en het werk van de stedenband.

Kunstveiling in samenwerking met de Gruitpoort

18 cursisten van de Gruitpoort hebben werk ter beschikking gesteld voor een kunstveiling ten bate van het onderwijs in La Libertad. Op 22 september zijn de werken geveild door notaris Lennard Kamps. De opbrengst was € 3290.

Maatschappelijke stage

Op 26 oktober collecteerden 15 leerlingen van het Rietveld Lyceum tijdens een wedstrijd van de Graafschap in het kader van de maatschappelijke stage. Zij haalden € 500 op.

Actie bedrijfsdonaties

DOS heeft samen met docenten van de opleiding Marketing en Communicatie van het Graafschap College een fondswervingsactie onder Doetinchemse bedrijven opgezet. Op 16, 23 en 30 november hebben studenten in een callcenter alle Doetinchemse bedrijven benaderd met het verzoek bedrijfsdonateur te worden. Daar hadden ze van tevoren een scholing in ontvangen. Ook kregen ze informatie over de projecten die Doetinchem in La Libertad ondersteunt. Tien bedrijven zijn donateur geworden voor een of meer jaren.

De vlucht van de campagnevogeltjes

In 2012 vlogen bijna 400 vogeltjes naar een nieuwe eigenaar. Dat betekent dankzij verdubbeling via Hivos-LBSNN bijna € 4000 voor het onderwijsprogramma in La Libertad. Nogal wat instellingen en bedrijven bezuinigen op kerstpakketten, maar willen hun personeel toch een kleine attentie geven en/of iets doen voor een goed doel. Dan is een balsahouten Nicaraguaans vogeltje, mooi verpakt in cellofaan met een kerstwens een aanrader! Dit jaar waren IJsselkring en het Graafschap College grote afnemers.

Face book

DOS heeft sinds september 2012 een levendige facebookpagina. Het blijkt een mooi medium voor uitwisseling van nieuws en foto's met onze vrienden hier en in La Libertad. Aanmelden als vriend kan via .

Projecten La Libertad

Alle kinderen naar school

Om het onderwijs in Nicaragua te verbeteren en meer kinderen naar school te krijgen, heeft het LBSNN in samenwerking met het Nicaraguaanse ministerie van onderwijs een onderwijsplan uitgewerkt. Sinds 2008 zetten DOS en haar partners (Ministerie van onderwijs MINED, gemeente La Libertad en Fundacion Crecemos Juntos) in La Libertad zich samen in voor een betere bereikbaarheid van scholen, meer schoolbankjes, meer en beter opgeleide leerkrachten, schoolmaaltijden voor alle kinderen, scholing voor ouders en rugzakjes met schoolmateriaal voor kinderen van de doelgroep.

La Batalla por el sexto grado

Sinds 2011 is meer nadruk komen te liggen op het op school houden van de kinderen tot en met de zesde klas ('La Batalla por el sexto grado'). 200 kinderen hebben in 2012 een schoolpakket ontvangen uit de bijdrage van Doetinchem. Van deze kinderen heeft niemand de school tussentijds verlaten. Twee scholen zijn gerenoveerd en 50 stoelen en tafels gerepareerd. Vijf directeuren, drie vertegenwoordigers van het ministerie van onderwijs en 80 leerkrachten hebben een training beroepsoriëntatie ontvangen. In mei hebben 100 leerkrachten tijdens een training kennis gemaakt met aanvullende methoden en materialen. Deze training is in maart 2012 voorbereid door Lipkje Stolk en Mart Hopmans, twee ervaren leerkrachten uit Doetinchem. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de bouw van een nieuwe school voor de kinderen van Rosa Suarez in het buitengebied Arenas 1.

In La Libertad is een campagne opgezet om het programma 'Alle kinderen naar school' te promoten en om fondsen in te zamelen. Zo verkoopt men daar nu ook de balsahouten vogel die DOS gebruikt voor haar campagne. Ook worden er sleutelhangers verkocht met daaraan een geplastificeerd plaatje waarop een Nicaraguaanse én Nederlandse vlag.

Investeren in vernieuwende leermiddelen

Nieuw is dat we investeren in methoden die de kwaliteit van het onderwijs verbeteren. Hiermee denken we een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de schooluitval. Daartoe is in 2012 een start gemaakt door een uitwisseling van leermiddelen die door Lipkje Stolk en Mart Hopmans zijn geïntroduceerd. Het voorziet in een grote behoefte. In 2013 wordt dit verder uitgewerkt.

Ontwikkeling beroepsopleiding in La Libertad

La Libertad heeft drie sectoren met economisch potentieel: landbouw, mijnbouw en dienstverlening. Het ontbrak in La Libertad echter aan enerzijds beroepsonderwijs in het voortgezet onderwijs en anderzijds vakopleidingen voor jong volwassenen.

Sinds 2009 zijn er in La Libertad gesprekken gevoerd om te komen tot een vorm van beroepsonderwijs. Daaraan is deelgenomen door FC Juntos (de lokale stedenbandorganisatie in La Libertad), de boerenorganisatie ASOGALES, vertegenwoordigers van de mijn, het ministerie van onderwijs (MINED), het instituut voor beroepsopleidingen INATEC (Instituto Nacional Tecnológico) en vertegenwoordigers van het LBSNN in Managua. Vertegenwoordigers van DOS hebben tijdens de missie in juli 2010 ook een vruchtbare bijeenkomst met bovengenoemde partijen bijgewoond, waar veel belangstelling werd getoond voor een beroepsopleiding/beroepscursussen.

Aanvankelijk zou MINED hierin een groot aandeel hebben, maar door bezuinigingen en beleidsombuigingen van de nationale overheid is dit plan niet doorgegaan.

Driejarige opleiding Agropecuario

Toch kon in september 2011 de eerste opleiding Agropecuario van start gaan, nadat alle partners in Nederland en La Libertad die betrokken zijn bij de ontwikkeling van het beroepsonderwijs, hun handtekening onder het contract gezet hadden. Het betreft een driejarige opleiding tot landbouw- en veeteelttechnicus die in de weekenden gegeven wordt. 37 leerlingen hebben zich ingeschreven. In de loop van het eerste jaar was er veel uitval; aan het eind van 2012 namen nog 19 leerlingen deel.

Eenjarige opleiding Mecanica basica

Op 23 september 2012 is de vakopleiding 'mecanica basica' van start is gegaan. Dit is een eenjarige opleiding autotechniek. Er nemen 20 studenten deel aan de opleiding die plaats heeft in de school José Reyes.

Opleiding agropecuario in rurale gebied

In juni 2012 is men begonnen aan het opzetten van een tweede opleiding Agropecuario die zal plaatshebben in het rurale gebied van La Libertad. Eind 2012 was de opleiding nog niet gestart.

De onderwijscommissie onder leiding van Victor Martinez komt inmiddels twee keer per maand bijeen. Betrokken partijen in de commissie: INATEC, gemeente La Libertad, goudmijn B2Gold (voorzitter), MINED (ministerie van onderwijs) en FC Juntos (project coördinatie).

Trazabilidad

Het ministerie van landbouw in Nicaragua (MAGFOR) heeft een project opgezet rond het vastleggen van het traject van de herkomst van vlees (trazabilidad/trace ability), waarbij de koeien net als in Nederland een identificatielabel in hun oor krijgen. Het is nodig om de stier of de koe te kunnen volgen vanaf zijn geboorte tot en met de distributie van het vlees. In Nicaragua is dat met name interessant om te komen tot betaling voor de kwaliteit van het vlees en de acceptatie van het vlees bij de export. In 2010 reeds moet het vlees aan deze voorwaarde voldoen bij de export naar de VS, volgens de bepalingen in het CAFTA-verdrag.

Op verzoek van Doetinchem heeft LBSNN dit project ontwikkeld met de partners in La Libertad. Op 28 juni 2011 ontvingen we een goed gedocumenteerd projectvoorstel. Voor dit project heeft Doetinchem een bedrag van € 4.286 beschikbaar gesteld. LBSNN/Hivos verdubbelen dit bedrag. € 7.143 komt in een roterend fonds voor de boeren in La Libertad. De doelgroep van het project is in het eerste jaar gelegen bij minimaal 40 boeren met gemiddeld 60 stuks vee. Per koe kunnen zij voor \$ 4 krediet aanvragen tot een maximum van 60 koeien. Met de kredieten uit dit fonds zijn zij in staat het vee te waarmerken en daarvoor de ondersteuning en benodigdheden te financieren. € 1.429 is voor de aanschaf van apparatuur/meubilair voor het functioneren van de beheerder.

Het is een samenwerkingsverband tussen MAGFOR (Nicaraguaans ministerie van landbouw), ASOGALI (associatie van veehouders), Alianza Nova (melkfabriek), Fundacion Crecemos Juntos FCJ (stedenbandorganisatie in La Libertad) en de gemeente La Libertad. FCJ is verantwoordelijk voor de aansturing: binnen één jaar moet het vee van alle begunstigde boeren geregistreerd zijn. Het vee wordt geregistreerd conform de standaard van MAGFOR. Voor de uitvoering wordt een coördinatie- en kredietcommissie en technisch team opgezet. Als een boer in gebreke blijft bij het terugbetalen van het krediet, gaat FC Juntos over tot het invorderen van de koeien.

Eind 2012 moest er nog één handtekening gezet worden aan Nicaraguaanse zijde. Daarna is aan alle voorwaarden voldaan voor het starten van het project.

Ontwikkeling toerisme in La Libertad

Nicaragua komt op als toeristisch land. Ook La Libertad en omgeving heeft toeristische potentie. Sinds 2009 heeft de gemeente La Libertad een gedetailleerd strategisch plan voor de ontwikkeling van het toerisme: Plan estratégico de desarrollo turístico municipal La Libertad, Chontales. Begin 2012 heeft een expertmissie van het LBSNN La Libertad bezocht. In mei 2012 verscheen het rapport Turismo en el Campo. Daarin schetsen Bob Nederveen en Tessa Groenen de mogelijkheden van een toeristische ontwikkeling in La Libertad, San Pedro de Lóvago, El Rama en San Marcos. La Libertad kan vanuit de optie uit Holland onderdeel worden van een nieuwe toeristische oost-west route, waar ook San Pedro de Lovago en El Rama deel van uitmaken.

Uit het rapport:

*“La Libertad staat bekend om de goudwinning en het vrije leven van de goudzoekers. Het authentieke stadje is prachtig gelegen aan de voet van het Amerrique gebergte waardoor de diverse toegangswegen naar La Libertad adembenemend mooi zijn. Kortom, naast de interessante traditie van goudwinning, heeft La Libertad de toerist ook een enorme natuurlijke rijkdom te bieden dat complementair is aan het huidige toeristische product van Nicaragua. Het meest passende thema is dan ook **Riqueza Natural**.”*

Toerisme als bron van inkomsten zal in de toekomst belangrijker worden als de goudproductie in La Libertad stopt. De voorstellen voor de eerste fase van het toerismeproject in La Libertad omvatten het verbeteren van de infrastructuur, het inrichten van een toeristisch punt, bewegwijzering, beleving van traditionele mijnbouw (Ruta del Oro), het inrichten van een museum en scholing. Eind 2012 wachten we een gedetailleerde begroting af.

Woningbouw

Samen met Sité Woondiensten ondersteunt Doetinchem een kleinschalig woningbouwproject in La Libertad. Aanleiding was de orkaan Mitch die in 1998 huishield in Nicaragua. Sinds 2002 zijn inmiddels 33 degelijke woningen gebouwd, die via huurkoop afbetaald worden. De geïnde bedragen worden geïnvesteerd in nieuwe woningen. Daarvan zijn er drie gebouwd. De begunstigden doneren de grond waarop gebouwd wordt, aan de lokale organisatie FC Juntos. De huur wordt in 180 maandelijkse termijnen betaald. De bewoners rekenen maandelijks contant af bij het gemeenschapshuis van FC Juntos. Na 15 jaar worden ze eigenaar van het huis. Alle overeenkomsten zijn vastgelegd in officiële documenten.

Tot en met 2012 heeft DOS met donaties van Sité gebruikgemaakt van een verdubbelingregeling via het KPA-fonds. Doetinchem heeft incl. verdubbelingen € 131.365 geïnvesteerd in het woningbouwprogramma.

Wensen woningbouw La Libertad

In november 2012 waren Sergio Lazo en Jamileth Miranda uit La Libertad op werkbezoek in Doetinchem. Het thema wonen was de rode draad van het bezoek. Tijdens een bezoek aan Sité heeft Sergio Lazo de resultaten van 10 jaar woningbouw in La Libertad in samenwerking met Sité gepresenteerd. Jan Drenthel liet een overzicht zien van de geschiedenis van de woningbouw in Doetinchem. Daarin werd duidelijk dat La Libertad op het gebied van woningbouw staat, waar Sité 60 jaar geleden stond. Wethouder Peter Drenth gaf toelichting op het woningbouwbeleid in Doetinchem en enkele ambtenaren presenteerden wijkwerk, burgerparticipatie en de rol van de gemeente bij het ontwerpen van bouwprojecten.

Gedurende de week hebben we duidelijkheid gekregen over de behoefte en wensen op het gebied van woningbouw in La Libertad. Sergio Lazo zou de komende vijf jaar het liefst vijf woningen per jaar bouwen voor de middenklasse. Voor deze groep zijn er op dit moment weinig mogelijkheden. Voor de mensen in hutjes bouwt de gemeente La Libertad een aantal zeer eenvoudige woningen; de Canadese goudmijn B2 Gold bouwt huizen voor werknemers van de mijn.

We hebben Sergio gevraagd een berekening te maken van de situatie van het roterend fonds eind 2017 als er respectievelijk nog 5x5 of 5x2 nieuwe huizen gebouwd zijn. De eerste optie is de voor La Libertad meest wenselijke, de tweede optie is de meest realistische.

DOS wil proberen daar fondsen voor te vinden. De economische potentie van het woningbouwproject zou meer aandacht moeten krijgen. We denken dan aan toename van de werkgelegenheid door de fabricage van bouwmaterialen in La Libertad te laten plaatsvinden, werknemers uit La Libertad te werven en een leerwegtraject te koppelen aan de bouwactiviteiten. De toeleveranciers uit de omgeving kunnen er dan economisch op vooruitgaan, alsook de uitvoerders van de bouw. Tegelijkertijd komen er steeds meer mensen die een woning als onderpand hebben, wat weer mogelijkheden geeft tot investeren/lenen.

Microkredietprogramma

Sinds de start van het Caminando Juntosprogramma in 2007 is ontwikkeling van de lokale economie een van de belangrijke speerpunten. Het beschikbaar stellen van microkrediet aan kleine boeren is een van de opties om lokale ontwikkeling te stimuleren. Sinds 2011 is DOS in overleg met LBSNN/Hivos over het opzetten van zo'n programma in La Libertad.

In 2012 zijn de voorwaarden voor het opzetten en uitvoeren van een kredietprogramma in La Libertad aangescherpt. Er komt een onderzoek naar de behoefte, voorlichten/trainen kleine en middelgrote producenten, waarbij tenminste 60 boeren bediend kunnen worden met krediet op basis van een businessplan. Vervolgens kredietverlening door Caja Rural en institutionele capaciteitsopbouw van ASOGALI, gericht op beter functioneren van de boeren en een groter bereik. In de loop van 2012 blijkt Caja Rural geen kredieten te willen verstrekken aan beginnende producenten en producenten zonder onderpand. Caja Rural valt voor Doetinchem en La Libertad af als kredietverlener.

CEPRODEL

Tijdens een werkbezoek in juli 2012 heeft LBSNN overleg gevoerd met CEPRODEL, een Nicaraguaanse NGO met ervaring in garantieverlening in o.a. woningbouwprogramma's en kredietverstrekking. Zij zijn geïnteresseerd om in La Libertad een kantoor te openen om in het werkgebied La Libertad en San Pedro de Lovago kleine en middelgrote ondernemers en producenten van krediet te voorzien. Daarbij kan het werken met garantstellingen onderdeel uit maken van de afspraken. In totaal is een minimumbedrag van \$ 200.000 benodigd van Gennep, Doetinchem en LBSNN/Hivos. LBSNN heeft CEPRODEL gevraagd een offerte uit te brengen waarbij tenminste 40% van het Nederlandse bedrag wordt ingezet als 'garantiefonds'.

Eind 2012 was er nog geen duidelijkheid over de behoefte in La Libertad, zodat er in dit jaar weinig vorderingen zijn gemaakt in het microkredietprogramma.

Schoon water voor La Libertad

Een van de projecten van Doetinchem met Nicaragua is het waterproject. Daarin werken partijen uit La Libertad, gemeente Doetinchem, Waterschap Rijn en IJssel, Vitens-Evides International en Lettinga Associates Foundation (LeAF) samen.

Dit project is door de gemeente Doetinchem en de stichting DOS in 2007 geïnitieerd met als primair doel het leveren van betrouwbaar drinkwater voor iedereen in La Libertad. Waterschap Rijn en IJssel voert het programma uit. De financiële verantwoording valt buiten de verantwoordelijkheid van DOS.

La Libertad kampt met diverse problemen op het gebied van water. Problemen die de gehele waterketen betreffen. Het verzoek vanuit La Libertad sluit aan bij de ambities van vele landen, waaronder Nederland en Nicaragua, namelijk werken aan de acht millenniumdoelen. Millenniumdoel 7 luidt: halvering van het percentage van de wereldbevolking zonder toegang tot veilig drinkwater en duurzame sanitaire voorzieningen.

Er is de afgelopen jaren al veel tot stand gekomen:

- bewustwordingsproces bij boeren en bewoners in het stroomgebied van de rivier
- herbebossingsactiviteiten
- groot onderhoud aan de zuiveringsinstallatie
- plaatsen van filters voor arseenverwijdering
- aanleg van latrines en afvoergoten
- installatie van een biofilter voor de waterzuivering
- opbouw van kennis en vaardigheden op het gebied van duurzaam stroomgebiedsbeheer.

Stroomgebiedsbeheer

Iedereen heeft baat bij schoon en genoeg water. En bijna iedereen kan er op zijn manier aan bijdragen dat dit werkelijkheid wordt en blijft. In een stroomgebiedscomité wordt alles afgestemd en geregeld over het beheer van het water in dat gebied. De nieuwe nationale waterwet van Nicaragua schrijft voor dat deze comités overal in het land moeten komen. Er zitten vertegenwoordigers in van bewoners, bedrijven en instanties.

In 2012 is het stroomgebiedscomité van de rivier San Miguel opgericht. Uit deze rivier betreft La Libertad zijn drinkwater. Er is een beheerplan geschreven. Dat vertelt wat er de komende tijd gebeuren moet om de San Miguel een goede bron voor drinkwater te laten blijven. Er was ook een voorlichtingsprogramma, met spotjes op tv en radio. De San Miguel mondt uit in de Rio Mico.

Rivieren Rio Mico en San Miguel met de zijstroompjes in de gemeente La Libertad. De zwarte lijnen zijn de wegen. De pijlen geeft de stroomrichting van de rivieren weer.

Ondertekening convenant tussen stroomgebiedscomité, gemeente La Libertad en WRIJ

In 2011 hebben vijf samenwerkende gemeenten in het stroomgebied van de Rio Mico (La Libertad, San Pedro de Lovago, Santo Tomas en Villa Sandino) als onderdeel van dit project een intentieverklaring voor de opzet van een groter stroomgebiedscomité ondertekend. Net zoals voor de San Miguel al is gebeurd. In 2012 is verder gewerkt aan het vergroten van draagvlak.

In dit kader hebben van 10-18 april 2012 de milieuhoofden van de vijf gemeenten die met La Libertad samenwerken in dit waterproject, Nederland bezocht, waar ze kennismaakten met het waterbeheer hier. Naast een aantal veldbezoeken, woonden ze workshops bij. Terug in Nicaragua gingen ze onder meer aan de slag met een plan voor monitoring van hun rivier de Rio Mico, die ernstig bedreigd wordt door diverse vervuilingbronnen waaronder de kleine goudmijnen. Stagiaire Nicky Schepers van Wageningen Universiteit was ruim een half jaar ter plekke om de monitoring mee vorm te geven.

De milieuhoofden volgden bovendien gedurende een half jaar een postacademische opleiding stroomgebiedsbeheer aan de universiteit. Hun eindopdracht ging over conflictbeheersing in het waterbeheer. Ze zijn nu inhoudelijk een stuk beter toegerust op hun taak.

Erosie en afspoeling naar de rivier

Don Alcides rouleert zijn mooie veestapel over weides die gescheiden worden door bomenrijen. Het gras is voedzaam en kwalitatief goed.

Boerenbedrijven langs rivier worden watervriendelijk

Boeren in het stroomgebied van de Rio Mico zijn druk bezig met het watervriendelijk maken van hun bedrijf. Ze planten bomen, leggen veedrenkputten aan en maken hun grasland productiever. Ellen Bollen en Arie Koster zagen het bij hun werkbezoek begin september. Voor 19 boerenbedrijven in La Libertad en de 4 andere gemeenten in het stroomgebied zijn bedrijfsplannen gereed. Het bedrijfsplan helpt de boer om op een planmatige manier zijn bedrijf economisch en duurzaam te ontwikkelen. Het is zo gemaakt dat het ook helpt om meer en schoner water in de rivier te krijgen. Dat is dan bruikbaar als drinkwater voor de bevolking.

Drinkwater

Door het houden van interviews en onderzoek aan het drinkwatersysteem in La Libertad, is duidelijk geworden waar de grootste problemen liggen. Naast vertroebeling van de rivier door een te hoge sedimentlast, zijn dit de slechte staat van de drinkwaterleidingen, gebrek aan onderhoud en de gebrekkige bemetering en facturering van het drinkwater. Ook spelen zaken als stroomuitval een rol en is de watervoorziening ontoereikend voor recente en toekomstige stadsuitbreidingen.

Al met al is de conclusie getrokken dat er eerst technische verbeteringen moeten komen aan de drinkwatervoorziening van innamepunt tot en met de gebruiker. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld. Het initiatief om dit uit te werken tot een plan op uitvoeringsniveau, ligt bij de gemeente La Libertad. Het Nederlands consortium heeft daarin een adviserende rol.

Een te kleine bezinkbak, slechte pompen en een te krappe hoofdleiding

De wc als dozenopslag

Sanitatie

De sanitaire problemen in de wijk Nueva Esperanza zijn na de aanleg van latrines, grijswatergoten en een biologisch zuiveringsfilter sterk verminderd. In 2012 waren er verkenningen voor de introductie van composttoiletten op de middelbare school IRCA. De school gaat de compost gebruiken voor hun eigen moestuin. Het project heeft vooral een educatief karakter.

Tijdens een bezoek aan de school bleek dat er een complete infrastructuur ligt voor spoeltoiletten. Toiletten, wasruimte, afvoerleidingen en een septic tank zijn aanwezig. Echter pompen, waterleidingen en waterreservoirs voor de aanvoer van water zijn niet onderhouden en verrot.

We bekijken nu of we de composttoiletten en het herstel van het bestaande waterleidingnetwerk in één project kunnen vatten. Joost Jacobi (van bureau LeAF) was daarvoor op pad in La Libertad.

Vervuiling door goudwinning

Bij het zoeken naar een oplossing voor de vervuiling door goudwinning ligt het accent op de kleine mijnbouw. Met name op de rastra's (goudmolens) die als paddenstoelen uit de grond schieten. Volgens zeggen vindt daar slechts 1% van de totale goudproductie plaats. Maar in La Libertad is zij verantwoordelijk voor een aanzienlijke water-, bodem en luchtverontreiniging.

De kleine mijnbouw speelt zich af in een ingewikkeld krachtenveld van overheids- en particuliere belangen. Er zijn verschillende belangenorganisaties voor mijnbouwers en rastra-eigenaren. Inmiddels hebben we daar een goed beeld van. Enkele gewenste verbeteringen zijn vanuit de sector zelf naar boven gekomen.

In december 2011 waren Joost Jacobi en Djura Prins van LeAF in La Libertad voor dit thema. Met de resultaten van het werkbezoek is een projectvoorstel geformuleerd: Duurzame Goudwinning kleine Mijnbouw in La Libertad, Nicaragua. Het idee was om certificering van duurzaam en menswaardig gewonnen goud te koppelen aan de oplossing van dit probleem. Daarvoor hebben we contact gezocht met Solidaridad. Dit moest de doorstart vormen naar een vervolgproject onder de paraplu van DOS en LeAF. DOS heeft in 2012 daartoe subsidieverzoeken ingediend. Cofinanciering via LBSNN/Hivos in het kader van Caminando Juntos II is afgewezen. Het probleem ligt gecompliceerd en blijkt ook de aandacht te hebben van de Nicaraguaanse overheid en de Canadese mijn B2Gold. DOS heeft eind 2012 nog geen zicht op een vervolg.

Asilo Ancianos

De maaltijdvoorziening voor arme ouderen waarvoor Doetinchem zich een aantal jaren heeft ingezet, is sinds 2010 zelfvoorzienend. In La Libertad bestond een groot draagvlak om naast de maaltijden aan deze ouderen ook volledige zorg te bieden. De economische commissie van de RK-parochie Virgen de la Luz heeft zich sterk gemaakt voor de bouw van een tehuis waarin 16 bejaarden onderdak krijgen. De bouwtekening ligt al klaar. Aanvankelijk was de bouw begroot op \$ 48.000. De grond die door de gemeente La Libertad was gedoneerd, bleek bij nader inzien te klein en te ongelijk. De mijn heeft nu grond beschikbaar gesteld à \$ 18.000. Doetinchem heeft € 10.000 beschikbaar voor de inrichting. De gemeente La Libertad heeft \$ 4.000 toegezegd. De mijn gaat het huis bouwen, maar stelt voorwaarden aan de materialen. Begroting: \$ 144.000. Eind 2012 was men nog niet met de bouw begonnen.

Capaciteitsopbouw gemeente via kennisoverdracht

Van 2007 tot 2010 heeft La Libertad geprofiteerd van het LOGO South programma van de VNG-i. In die periode is gewerkt aan een meerjarige strategische planning, kadastervorming en gemeentefinanciën (onroerendgoedbelasting en reinigingsheffing). Ook het opzetten van gebiedsgebonden ontwikkelingsprojecten zoals een landbouwverbeteringsprogramma, watermanagement en volkshuisvesting en grondbeleid zijn hieruit gefinancierd.

Van 2012 tot 2016 is er het Local Government Capacity Program LGCP, gefinancierd door het ministerie van buitenlandse zaken. Het programma versterkt het lokaal bestuur in 13 partnergemeenten in Nicaragua, waaronder La Libertad, op het gebied van projectmanagement en grondbeleid/volkshuisvesting.

Jaarrekening DOS 2012

Balans per 31 december

	2012	2011
Activa		
<u>Flottende activa</u>		
Vorderingen	22.286	3.045
<u>Liquide middelen</u>		
Spaarrekening	53.178	116.412
Rekening courant Rabobank	2.377	907
	-----	-----
	55.555	117.319
	-----	-----
	77.841	120.364
	=====	=====
Passiva		
<u>Eigen vermogen</u>		
Algemene reserve	9.000	9.000
<u>Voorzieningen</u>		
Reserveringen	68.779	107.722
<u>Lopende schulden</u> (korter dan 1 jaar)		
Diverse te betalen kosten	62	3.642
	-----	-----
	77.841	120.364
	=====	=====

B A T E N en L A S T E N

	2012	2011
<u>Baten</u>		
Subsidies	45.103	48.352
KPA gelden	-/- 182	20.000
Giften	6.392	23.102
Verkopen minus inkopen	285	117
Wandelen voor water		-/- 112
Duckrace		8.510
Rente	1.161	1.266
	-----	-----
	52.759	101.235
<u>Lasten</u>		
Projecten	56.338	31.981
Personele inzet	15.969	35.234
Voorlichting	410	
Overige kosten	18.985	9.509
	-----	-----
	91.702	76.724
	-----	-----
Toevoeging aan voorzieningen	-/- 38.943	24.511
	=====	=====

Toelichting op de balans en op het overzicht van baten en lasten

Flottende activa € 22.286 (vorig jaar € 3.045)

De vorderingen betreffen:	2012	2011
Voorlichtingsbijdragen Caminando Juntos	17.500	
Debiteuren		446
Vooruit betaalde kosten	3.625	1.333
Rente	1.161	1.266
	-----	-----
	22.286	3.045

Liquide middelen € 55.555 (vorig jaar € 117.319)

Deze post betreft banktegoeden.

Eigen vermogen € 9.000 (vorig jaar € 9.000)

De algemene reserve dient als garantie voor de continuïteit van de organisatie.

Voorzieningen € 68.779 (vorig jaar € 107.722)

De voorziening betreft reserveringen ter ondersteuning van Caminando Juntos 2 en andere projecten in La Libertad. Na aanwas van de reserveringen in de jaren 2010 en 2011, zijn in 2012 diverse feitelijke stortingen gedaan ter besteding aan projecten in La Libertad, met per saldo een omvang van € 38.943. Ultimo 2012 is nog € 68.779 besteedbaar is. In 2013 en 2014 zullen de voorzieningen verder worden aangewend en derhalve de reserveringen worden afgebouwd..

Lopende schulden nog korter dan 1 jaar € 62 (vorig jaar € 3.642)

Ontvangen subsidies

Gemeente Doetinchem	27.603	27.602
Voorlichting, bewustwording, fondswerving en millenniumcampagne Gemeente Doetinchem		20.000
Voorlichtingsbijdrage Caminando Juntos	17.500	
Voorlichtingsbijdrage KPA		750
	-----	-----
	45.103	48.352

Bestede gelden ten behoeve van projecten in La Libertad

Caminando Juntos	30.000	
Woningbouwproject	26.338	13.830
Millenniumproject (waterputten)		17.375
Laptop ten behoeve van FC Juntos		776
	-----	-----
	56.338	31.981

Lijst van afkortingen

AOC	Agrarisch Onderwijs Centrum Doetinchem
ASOGALI	Asociacion de Ganaderos La Libertad
CAFTA	Central America Free Trade Agreement
CEPRODEL	Centro de Promocion del Desarrollo Local
Caja Rural	Boerenleenbank in Nicaragua
DOS	Doetinchem en Ontwikkelingssamenwerking
FC Juntos	Fundacion Crecemos Juntos (stedenbandorganisatie in La Libertad
Hivos	Humanistisch instituut voor ontwikkelingssamenwerking
INATEC	Instituto Nacional Tecnologico
KPA	Kleine Plaatselijke Activiteiten
LBSNN	Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland-Nicaragua
LeAF	Lettinga Associates Foundation
LOGO South	Local Government in het zuiden
MAGFOR	Ministerio de Agricultura y Foresteria
MDG	Millennium Development Goal
MINED	Ministerio de Educacion
NGO	Niet Gouvernementeale Organisatie
VNGi	Vereniging van Nederlandse Gemeenten-internationaal
WRIJ	Waterschap Rijn en IJssel

Lay out: repro, gemeente Doetinchem
Productie: repro gemeente Doetinchem